

ÉNEK-ZENE **helyi tanterv**

Készült az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 6. melléklet *Kerettanterv a gimnáziumok 9–10. évfolyama számára* alapján.

A bevezetés tanéve: 2020/2021-es tanév

A bevezetés évfolyama: 9. évfolyam

Éves óraszámok felmenő rendszerben:

9. évfolyam: 1 óra/hét - 36 óra/tanév

10. évfolyam: 1 óra/hét – 36 óra/tanév

9-10. évfolyam

A kilencedik és tizedik évfolyamokon a zenei nevelés célja a nemzeti és az európai azonosságtudat erősítése, a hagyományos és a mai kulturális értékek megismertetése, a tudás gazdagítása a zeneművészet eszközeivel. Cél továbbá, hogy a műalkotások által közvetített magatartásminták segítsék a nemzethez, közösséghez való viszony elmélyítését és járuljanak hozzá a tanulók személyiség-fejlődéséhez, szocializációjához, mely egyúttal egy közösség fennmaradásának biztosítója is.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek /Énekes anyag
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Komplex készségfejlesztés.

A zenei anyanyelv ápolásának továbbra is fontos szerepet kell betöltenie, hiszen egy nép múltjának legnemesebb értékei őrződnek meg benne: érzelmi tartás, kedélyvilág, vérmérséklet, temperamentum. Mindez a „népdalaink világa” fejezetben átélhető a tanulók számára. A dalanyag igazodik életkori sajátosságaihoz, átélhető élethelyzetekhez, a „mindenre van hangja” kodályi megállapításhoz.

Az óraszám 80%-ban a kerettantervben előírt tananyag átadása, elsajátítása történik, a fennmaradó 20%-ban a fejlesztő tevékenység, ismeretek bővítése történik a csoport érdeklődési körének megfelelően, illetve a motiváció fejlesztése a tantárgy iránt. Lehetőséget biztosítunk azon tanulóknak a középszintű érettségire való felkészülésben, akik az ének-zene tantárgyat választják érettségi vizsgatárgyként.

A 9 -10. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 68 óra

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

Népdalaink világa

Szerelem

Azt gondoltam, eső esik; Akkor szép az erdő; Bujdosik az árva madár; De sok eső, de sok sár; Hej, rozmaring, rozmaring; Körösfői kertek alatt; Nem úgy van most, mint volt régen; Nézd meg, lányom; Szerelem, szerelem; Szeress egyet, s legyen szép; Szivárvány havasán; Én is voltam, mikor voltam; Hej, révész, révész

Életképek

Annyi nekem az irigyem; Eddig vendég; Éljen a barátság; Én az éjjel nem aludtam; Hej, igazítsad; Irigyeim sokan vannak; Vígán, vígán

Ünnepek

Sok számos esztendőket; Paradicsom mezejibe; Víg volt nekem az esztendő; Szent János áldása; Üdvözlégy, Szent László király; Sok Zsuzsanna napokat

Műzenei szemelvények, és más népek dalai

Szeikilosz sírverse; Splendor Paternae gloriae (Atyának fénye, fénysugár); John of Fornsete: Nyár-kánon (Vaskó Andor ford.); Ófrancia kánon: Jertek, jertek, nosza, járjunk táncot!; Farkas Ferenc: Hajnalnóta; W. Byrd: Tavasz – kánon; Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska; Budát, ó Hunnia, az török rabolja; Balassi Bálint: Bocsásd meg úristen – protestáns népének; J. Haydn: Erdő mélyén – kánon; W. A. Mozart: Jöjj,

drága május; Franz Schubert: A hársfa; Kodály Zoltán: Mikoron Dávid (Psalmus Hungaricus); Old Black Joe- spirituálé; Oh happy day; Ég a város – angol kánon

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Hallás utáni daltanulással elsajátított magyar népdalok és felismerő kottaolvasással elsajátított műzenei szemelvények éneklése
- Előadói készségük kifejező, átélt, tiszta intonációjú énekléssé fejlesztése?
- A hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez való alkalmazkodási képesség fejlesztése
- A dalokban megjelenített élethelyzetek, érzelmi állapotok megértése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteknél
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Javasolt zeneművek/zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 36 óra

Szerelem, barátság

Azt gondoltam, eső esik; Repülj madár – Sebestyén Márta, Muzsikás Együttes; Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád; W. A. Mozart: Don Giovanni - részletek- I. felvonás 8. és 9. jelenet; Beethoven: F-dúr románc; Liszt Ferenc: Szerelmi álmok; G. Bizet: Carmen – Habanera; G. Puccini: Tosca – Cavaradossi, levélárja; R. Wagner: Nürnbergi Mesterdalnokok I. jelenet; G. Verdi: Don Carlos – Szabadság kettős; Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára – részletek; Ne menj el

Zeneművek és a történelem

J. S. Bach: Máté passió – részlet 54 számtól -59 -ig

F. Chopin: Forradalmi etűd

R. Schumann –H. Heine: Két gránátos

Kodály Zoltán: Hány János – Felszántom a császár udvarát; Ének Szent István királyhoz

A. Dvořák: Új világ szimfónia – részletek

D. Sosztakovics: VII. szimfónia – részletek

A. Honegger: Jeanne d’Arc a máglyán - részletek

Zeneművek és az irodalom

F. Schubert – J. W. Goethe: Margit a rokkánál

S. Prokofjev: Rómeó és Júlia – lovagok tánca

Carl Orff: Carmina Burana – In taberna

Kocsár Miklós – Nagy László: Csodafiú - szarvas

Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek

Életképek

Ugrós és csárdás dallamok – válogatás revival népzenei felvételekből

J. S. Bach: D-dúr szvit – Gavotte, Menüett

Joseph Haydn: Évszakok – Szüreti kórus
 L. van Beethoven: IX. szimfónia – IV.tétel
 M. Ravel: Bolero
 Johann Strauss: Éljen a magyar - polka
 Kodály Zoltán: Galántai táncok -részletek
 Cl. Debussy: A tenger – részlet, az 1. vázlat
 I. Stravinsky: Tűzmadár – részlet, a mű kezdete
 G. Gershwin: Egy amerikai Párizsban -részlet
 Bartók: Béla: Cantata Profana - részletek
 Kodály Zoltán - Arany János: Csalfa sugár,
 Farkas Ferenc: Furfangos diákok - részlet
 Karai József: Estéli nótázás

Régi muzika kertje

Szeikilosz sírverse
 Missa de Angelis – Kyrie
 Dufay: L'homme arme mise - Kyrie
 G. P. Palestrina: Sicut cervus
 Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" II. tétel - részlet

Szemelvények a magyar zenetörténetből

Esterházy Pál: Harmonia caelestis – részletek
 Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny – I. tétel
 Erkel Ferenc: Bánk bán –Keserű bordal, Hazám, hazám
 Bartók Béla: Concerto – II. tétel, Párok játéka
 Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus- részletek
 Szokolay Sándor: Ima, rontás ellen
 Kurtág György: Játékok – részletek
 Ligeti György: Hungarian rock

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanulók kreatív képzeletének fejlesztése változatos motivációs technikákkal, a zeneművek nyújtotta lehetőségeket kihasználva
- A zeneművek gondolati tartalmát kifejező eszközök felismerésére, átélésére és értelmezésére alkalmas képességek kialakítása
- Egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok felismerése
- Hosszabb, összetettebb koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásának képessége
- Összefüggés felfedezése a zenei stíluskorszakok és a történelmi események, irodalmi alkotások között
- A zeneművekről történő önálló véleményalkotás képességének kialakítása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése

- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Komplex készségfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A zenei formaérzék fejlesztése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Ritmikai játékok
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.